

શિક્ષણ અને સમાજ
કલ્યાણ કેન્દ્રનું
માસિક મુખ પત્ર

વર્ષ : ૧૭

અંક : ૭

વાતને વડલેથી

ડ્રાઈવર: શશી ટાવર્સ પહોંચવા ગાંધી બ્રિજવાળો રસ્તો ટૂંકો કહેવાય. દાદા, આ રસ્તે તો કેટલું લાંબું ફરવાનું થશે.

મુસાફર: આજે મારે કોઈ જલદી નથી, ભાઈ. બસ, ફરવું જ છે તારી ગાડીમાં. તને ભાડું મળશે. પછી તને શો વાંધો છે?

ડ્રાઈવર: કાચમાંથી જોઈ રહ્યો છું—દાદા. આપના ચહેરા પર મૂંઝારો વર્તાય છે. તબિયત તો બરાબર છે ને?

મુસાફર: મૂંઝારો સ્મૃતિઓની ભરતીનો છે. સ્મૃતિ નામની ચીજ આપીને ભગવાને આપણા પર કેવી કૃપા કરી છે એને આધારે તો હું આટલું ટકી રહ્યો. બાકી જીવતરમાં રાખ સિવાય શું બચ્યું છે?

ડ્રાઈવર: કેમ આમ બોલો છો, દાદા? માફ કરજો. આપના ભૂતકાળને તાજો નહોતો કરવો જોઈતો.

મુસાફર: ઠીક છે. જો, સાઈડે પેલો આલીશાન મોલ છે ને? ત્યાં અગાઉ સિનેમા ગૃહ હતું. હું અને દેવયાની ત્યાં ફિલ્મો જોવા જતા. ભાઈ, જરા ધીમે હાંક. હવે જે સ્થળ આવે છે તે સેન્ટ્રલ

પાર્ક અમારા પ્રેમાલાપનો જીવંત સાક્ષી છે. અમારૂં પહેલું મિલન અહીં થયું હતું.

ડ્રાઈવર: આપ સ્વસ્થ થાવ પાણી પી લો.

મુસાફર: જીવન એક મુસાફરી છે. કેવા કેવા પડાવ આવે છે એમાં અમારા પ્રણય પરિણયનું રૂપ પકડયું. બહુ ઓછાના નસીબમાં આવી સુખદ પળો લખાઈ હોય છે. આ બાજુ રવિ કોમ્લેક્સ દેખાય છે ને? તેના પરિસરમાં સુંદર ફ્લેટમાં મેં અને દેવયાનીએ સહજીવન શરૂ કર્યું. હું નામાંકિત આઈ.ટી. કંપનીમાં કામ કરતો. ઊંચો હોદ્દો. પગાર પણ સારો. અમને કોઈ વાતે દુઃખ નહોતું, પણ અમારી આનંદયાત્રામા એક વિચિત્ર પડાવ આવ્યો.

ડ્રાઈવર: મજદૂર યુનિયન રેલી પસાર થાય છે. તેમણે રસ્તો આખો રોકી લીધો છે. આ બાજુ ગાડી થોભાવું છું બે મિનિટ. અચ્છા શું બન્યું આગળ?

મુસાફર: એક સવારે હું ઓફિસ જવાની ઉતાવળમાં હતો. દેવયાની મારા શર્ટના બટન વાસતી હતી. મારી ગરદનની ડાબી બાજુ ઝાંખા રતાશ પડતા ચાંઠાં પર એની નજર પડી. મને પૂછ્યું મેં ખાસ ધ્યાન ન આપ્યું. બીજે

જેની પાસે ફક્ત પૈસા જ છે તે મનુષ્ય અન્ય કરતાં વધારે ગરીબ છે.

દિવસે એણે યાદ કરાવ્યું. અમને લાગ્યું કે ડોક્ટરને બતાવવું જોઈએ. નિદાન થયું રક્તપિત.

ડ્રાઈવર: યાદ આવે છે પાંચ વર્ષ પહેલાની મારી ગાડી પરનું સ્ટીકર. આ રોગના કાર્યકર્તાઓ મને વિનંતી કરીને સ્ટીકર લગાવી ગયા હતા. એના પર લખ્યું હતું રક્તપિત મટી શકે છે.

મુસાફર: અને મને તો બિનચેપી પ્રકારના રક્તપિતની શરૂઆત હતી. ડોક્ટરના કહેવા પ્રમાણે નિયમિત સારવારથી એક વર્ષથી પણ ઓછા સમયમાં આધુનિક પદ્ધતિથી એના પર નિયંત્રણ મેળવી શકાય છે.

ડ્રાઈવર: બહેનને આસાએશ થઈ હશે આ વાતથી.

મુસાફર: એમ લાગતું હતું પણ મારી નજર ઘોખો ખાતી હતી. એની શાંતિ દંભ હતો. ખરેખર તો એના મનમાં શંકા-કુશંકાના વમળ ઉઠતા હતા. બહાર બતાવે નહિ. જો કે માણસ લાખ પ્રયત્ન કરે, મનને છેતરી એનાથી દૂર ભાગી જઈ શકતો નથી. દેવયાનીનું વર્તન આની ચાડી ખાતું હતું. પરાકાષ્ઠા ત્યારે આવી, જ્યારે એણે હિંમતપૂર્વક દરખાસ્ત મૂકી, 'આપણે છૂટા પડીએ, ઉત્પલ.'

ડ્રાઈવર: શું કહો છો, દાદા?

મુસાફર: ચાલું ગાડીએ તને આટલું આશ્ચર્ય થાય છે, તો તે ક્ષણે એ વાક્ય હું કઈ રીતે જીરવી

શક્યો હોઈશ. હૃદય ઘબકારા ચૂકી જાય એવી હાલતમાં હું સજજડ બની ગયો. પછી સ્વસ્થ થઈ માથું ઊંચું કરી એક શબ્દમાં મેં સંમતિ આપી, 'જરૂર.'

ડ્રાઈવર: દેવયાનીજી બીજે પરણ્યાં ?

મુસાફર: નહિ, એકલી જ રહે છે. નોકરી કરે છે. વર્કિંગ વિમેન્સ હોસ્ટેલમાં રહે છે. શશી ટાવર્સ, ત્રીજા માળે. જો, આવી ગયું.

ડ્રાઈવર: અચ્છા, એમને મળવા જાવ છો.

મુસાફર: આમ તો રોગમુક્ત છું, પણ હવે શરીર ઝાઝું ખેંચે એમ નથી. છેલ્લે છેલ્લે ગમતી વ્યક્તિને મળી લઉં. મારા ખોળામાં આ પેકેટ છે. એ એમને આપવું છે. એમાં કેટલીક સંગીતની સી.ડી. છે. મને વાદ્ય સંગીત બહુ પસંદ. દેવયાનીએ આવી સી.ડી. મને ભેટમાં આપી હતી. ઉપરાંત એણે મારા પર લખેલા પત્રોના બંડલ પણ છે. શું કરવું છે એ બધું મારી પાસે રાખીને. બહુ બેસીશ નહિ એની પાસે. તરત ચાલ્યો જઈશ. અચ્છા. ભાઈ, કેટલું ભાડું થયું ? તારી ગાડીની મુસાફરી માણવાની મજા આવી ગઈ. જીવનની ઉદાસ મુસાફરીને તે આનંદથી ભરી દીધી.

ડ્રાઈવર: ગમતી વ્યક્તિ પાસેથી ભાડું કઈ રીતે લઉં ? મને પ્રણામ કરવા દેશો તો ભારે ઉપકાર કર્યો કહેવાશે.

મુસાફર: પ્રણામ નહિ. ભેટીએ એક બીજાને.

— શાંતિલાલ ગઢિયા

જે માણસ જરા પણ સમય ગુમાવતો નથી તેને સમયના અભાવની ફરીયાદ નથી.

કૃષિ

છેલ્લા દસેક વર્ષથી સુધારેલ બીયારણની જાતો કે જેમાં ઓછા સમયમાં વધુ પાક મળે તેમજ જનીનિક ફેરફારો વાળા બિયારણોથી રોગ પ્રતિકારતાના કારણે દવાનો છંટકાવ ઓછો કરવો પડે તેવી બાબતો સાથે આપણા ખેડૂતો સતત વિવિધ પ્રયોગો કરી રહ્યા છે.

સંસ્થાના છેલ્લા ૨૦ વર્ષના ખેડૂતો સાથે કામ કરવાના અનુભવોમાં સતત બદલતી પ્રક્રિયામાં ખેડૂત ત્યાંનો ત્યાં દેખાઈ રહ્યો છે. સ્થાનિક કક્ષાએ જ આજીવિકાના વિકલ્પોની વાત કરીએ કે ટકાઉ આજીવિકાની. પરંતુ આ કુદરતી રીતે સાનુકુળ સ્થિતિ ન બને ત્યારે ખેડૂતની સ્થિતિમાં ફરક આવતો નથી. યુવાનો ખેતિમાં રુચિ ધરાવતા ઓછા થયા છે.

આ ચોમાસામાં વાવણી બાદ અતિવૃષ્ટિ થતા ખેડૂતોના બિયારણ માવજત નો ખર્ચ એળે ગયો અને અમૂક ખેડૂતોએ પોતાની જમીનો ધોવાણના કારણે ગુમાવી.

જે ખેડૂતોના પાક બચી ગયા તો તેમને એક માસ સુધી વરસાદ ન પડવાના કારણે અન્ય સિંચાઈના સ્ત્રોત શોધવા પડ્યા જે ઘણાં ખર્ચાળ હોય છે.

વરસાદનો બીજો રાઉન્ડ શરુ થયો તે પહેલા કપાસમાં ગુલાબી ઈયળ જેવી જીવાતોના કારણે ઘણાં ખેડૂતોએ અગોતરા વાવેતરવાળા કપાસ કાઢી નાખવા પડ્યા અને હવે તેમાં શું વાવવું તે

મુંઝવણ થઈ. આવું પહેલીવાર બન્યું એટલે ખેડૂતોને નિર્ણય કરવામાં મુશ્કેલી જણાઈ.

બીટી કપાસમાં જે ટેકનોલોજીની વાત છે ૯૦ દિવસનું રક્ષણ છે તેમાં ઘણાં ખેડૂતોનું માનવું છે કે બિયારણના પેકીંગમાં થોડું નોન બીટી બિયારણ આવે છે જે ખેડૂતોએ વાવવામાં ઉદાસિનતા દાખવી તેનું આ કારણ છે. તો ખરેખર પ્રશ્ન એ થાય કે તે આજે દસ વર્ષ પછી ખબર પડી. આજે ૩૦ વર્ષ રાસાયણિક ખાતર અને જંતુનાશકોથી લોકોના આરોગ્ય અને પર્યાવરણ પર અસર થયાની જાણ થઈ.

હવે આપણે લોકોના આરોગ્ય કે પર્યાવરણના બહાને પરંપરાગત ખેતી પદ્ધતિની વાતો કરીએ પણ ખેડૂત પોતાના પરિવારનો જીવન નિર્વાહ કરી શકે તેવો ઉપાય શું ?

રમુજ એક થેરપી

પત્ની: તમે મારો ફોટો પાકીટમાં રાખીને ઓફીસે કેમ લઈ જાઓ છો ?

પતિ: ડાર્લિંગ, જ્યારે પણ મને કોઈ મુશ્કેલી આવે છે ત્યારે હું તારો ફોટો જોઉં છું.

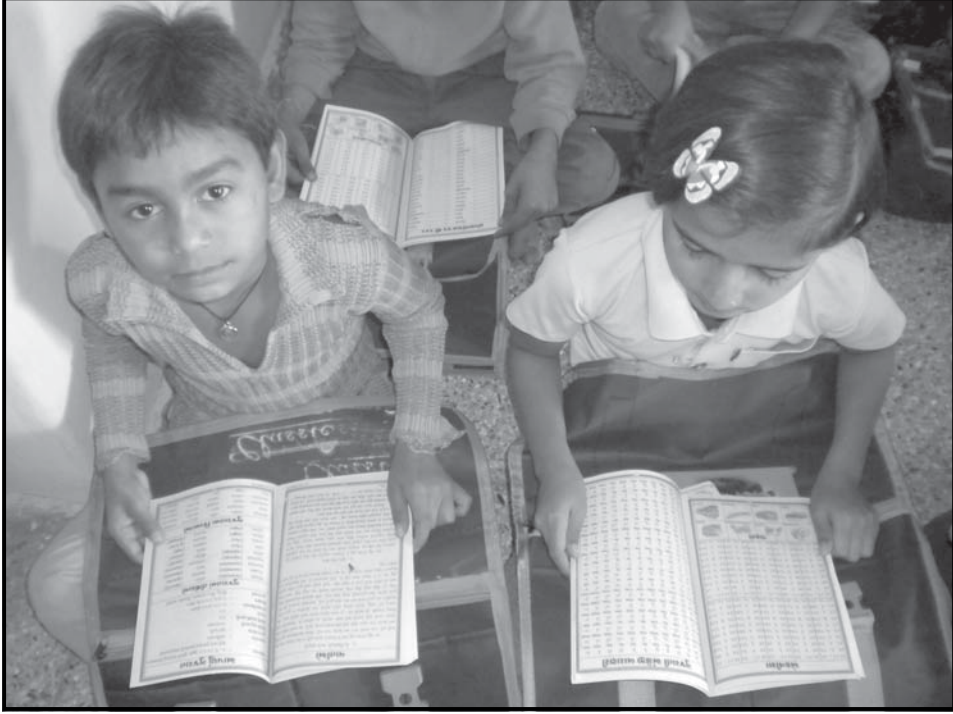
પત્ની: એમ ? ખરેખર, તમને મારા ફોટામાંથી એટલી બધી પ્રેરણા અને શક્તિ મળે છે ?

પતિ: હાસ્તો. ફોટો જોઈને હું વિચારું છું, કે કોઈપણ મુશ્કેલી આનાથી મોટી તો નથી જ.

પરમાત્માની પ્રાર્થના આત્માની અનંત શક્તિઓને જગાડનાર દેવી બળ છે.

શિક્ષણ

જીવનનો મુખ્ય આધાર સ્થંભ શિક્ષણ છે, તેમાંય ખાસ કરીને પાયાનું શિક્ષણ છે શાળા બહારના જીવનને જ્ઞાન સાથે જોડવા માટે સંસ્થા દ્વારા શૈક્ષણિક સુવિધાઓની યોગ્ય કામગીરીની માંગ લોકો દ્વારા ઉભી થાય અને તે સમસ્યાઓ વિશે લોકો જ યોગ્ય નિર્ણય લેતા થાય તે સંદર્ભે સ્થાનિક સત્તાતંત્રમાં ક્ષમતા વર્ધન કરવા છેલ્લા બે વર્ષથી સંસ્થા દ્વારા અમરેલી જિલ્લાના બાબરા તાલુકામાં પ્રયાસો હાથ ધરાયેલ છે તે પૈકી આ માસમાં ૧૨ ઈસ્યુબેઝ મિટીંગો કરી જેમાં સંસ્થાના કાર્યકરોના ધ્યાનમાં આવેલી બાબતો જેવી કે, બાળમજૂરી, ભેદભાવ, સ્થળાંતર, કન્યા કેળવણી, અનિયમિત બાળકો, વાડી વિસ્તારના બાળકો, સરકારી અને ખાનગી શાળાઓને લઈ સરકારી શાળાઓમાં

ઘટતી સંખ્યા જેવા મુદ્દાઓ પૈકી જ્યાં બેઠક યોજાય ત્યાં લાગુ પડતી બાબતો આવરી લઈ આ પ્રકારના બાળકો માટે વધુ સઘન પ્રયત્નો કરવા, અસમાનતાઓ ને દૂર કરવામાં અને તમામ બાળકોને ગુણવત્તા યુક્ત શિક્ષણ પુરૂ પાડવામાં લોકોની ભૂમિકા અંગે ચર્ચા કરવા ગામ લોકો સાથે આ સમસ્યા આધારિત બેઠકો કરવામાં આવી હતી. વધુમાં શાળાઓમાં નિયમ પાલન, સામાજિક સમાવેશતા, શિક્ષકો-વાલીઓની જવાબદારીઓ, શાળાની માળખાકીય સુવિધાઓ, સીઝનલ હોસ્ટેલ, વાહન-વ્યવહાર સુવિધાઓ જેવા મુદ્દા બેઠકમાં ઉપસ્થિતોએ જોડી ચર્ચા કરી હતી. આ ઉપરાંત બાળકોના સર્વાંગી વિકાસ માટે અભ્યાસક્રમને પાઠ્યપુસ્તક કેન્દ્રિત ન રાખતા સમૃદ્ધ

માણસ જ્યારે સંપૂર્ણ માનવતા અપનાવે ત્યારે તે દેવ સંજ્ઞાને યોગ્ય થાય

બનાવવાના હેતુથી ૧૨ ગામોમાં બાળમેળાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું. આનો મુખ્ય હેતુ બાળક બાળકીમાં સમાનસ્તર વિકસે, હિસ્સેદારી મળે. સાથે સાથે રમત દ્વારા જ્ઞાન, રેલી દ્વારા ભણવાનો અધિકાર (આરટીઈ) અને બાળ અધિકારોની જાંખી કરવામાં આવી બાળકોને નાનકડી ભેંટ દ્વારા પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવ્યાં. આમ, લોક જાગૃતિ દ્વારા શિક્ષણ અને સમાજને એક પરિવાર સાથે જોડવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો.

શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતીઓ (એસએમસી) તથા સ્થાનિક સ્વરાજની સંસ્થાઓની આ ભૂમિકાને સમજવા તથા લોકો આ સમસ્યાઓને ગંભીરતાથી લઈ તેના ઉકેલની પ્રક્રિયામાં સામેલ થાય તેવા હેતુથી તાલીમોનો પ્રથમ રાઉન્ડ આ માસથી શરૂ કરવામાં આવેલ છે.

તા. ૧૦ અને ૨૪ ના રોજ સીટીઝન ચાર્ટર (સ્વયં સેવકો)ની એક દિવસિય તાલીમ કરવામાં આવી હતી. જેમાં પોતાના ગામમાં શિક્ષણને સ્પર્શતી સમસ્યાઓને ઓળખી તેના ઉપર ચાલી રહેલા સમાજ અને સરકારના પ્રયાસોની સાથે આ સંસ્થા દ્વારા શરૂ કરાયેલ કાર્યક્રમમાં તેઓ મદદ કરી શકે અને આગળ જતા તેને નિરંતર બનાવવાના પ્રયાસમાં ભાગીદાર બને તે માટેની કુશળતા બનાવવા પ્રયાસ હાથ ધર્યો હતો. આમ, આ મહિનામાં સંસ્થાનાં ડાયરેક્ટરશ્રી ધીરુભાઈ વાગડીયાનાં માર્ગદર્શન અને સહયોગ દ્વારા શિક્ષણને વાસ્તવિક દિશા તરફ લઈ જવાનો એક નાનકડો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો.

— માનુભાઈ ગોયલ

જ્યારે તમારે કંઈ કહેવાનું ન હોય ત્યારે સ્મિત તો કરો જ

શાસન વ્યવસ્થા

વિનોબાએ "પક્ષમુક્ત સરકાર અને સરકારમુક્ત ગામ" નો નારો આપ્યો. એમની સામે ઉદ્દેશ છે, સત્તાનું વિલોપન કરવાનો. ૧૯૫૮માં દેશમાં સરકારી નોકરોની સંખ્યા ૫૫ લાખની છે એમ જાણ્યું ત્યારે વિનોબા ચોકી ઉઠ્યા: ૩૭ કરોડની જનતા પાછળ ૫૫ લાખ નોકરો ! એટલે કે ૨૦૦ માણસ માટે ૩ નોકર. ૪૦ કુટુંબો માટે ૩ કુટુંબનું પોષણ દેશે કરવું પડે. શાસનમુક્તિની દૃષ્ટિએ આ બહુ મોટો અંતરાય છે. સરકાર એમને સંતુષ્ટ રાખે, તો પછી આ કુટુંબો બાકીની જનતાનું ગમે તેટલું શોષણ કરે તો પણ તેની સામે કોઈ માથું ઉંચું ન કરી શકે એવી સ્થિતિ પેદા થાય!

અખૂટ પ્રેમ વાત્સલ્ય

આશ્રમમાં એમણે વિદ્યાર્થીઓને માત્ર ભણાવ્યા જ નથી, પરંતુ અત્યંત પ્રેમ— વાત્સલ્યથી જાતે રસોઈ કરીને ખવડાવ્યું પણ છે. સાબરમતી આશ્રમમાં એમણે જ છાત્રાલયના બાળકોને જાગો મોહન પ્યારે ! વગેરે મધુર ભજનોથી સવારમાં ઉઠાડવાનું શરૂ કરેલું. પવનાર આશ્રમમાં એક છોકરો હતો મજાનો. પણ એને ચોરીછૂપીથી બીડી પીવાની લત લાગી. એક દિવસ પકડાઈ ગયો. વિનોબાએ ગુસ્સો કરવાને બદલે એને પ્રેમથી સમજાવ્યું: તે ચોરીછૂપીથી બીડી પીધી તે ખોટું કર્યું. હું તને બીડીનું બંડલ મંગાવી આપું છું. જ્યારે ઈચ્છા થાય ત્યારે પેલી

ઓરડીમાં જઈને પી આવવી.

અને ખરેખર આશ્રમમાં ખર્ચ માંડીને વિનોબાએ બીડી મંગાવી આપી બીજા આશ્રમવાસીઓને આ વિચિત્ર લાગ્યું. પણ પ્રેમ પૂર્વક સમજાવવાની વિનોબાની આ અનોખી રીત છે. થોડા વખતમાં પેલા છોકરાએ બીડી છોડી દીધી. આમ તો વિનોબાની શિસ્ત ભારે કડક હતી. એમનું પોતાનું જીવન કઠોર શ્રમમય હતું. વિદ્યાર્થીઓ પાસે પણ એવા જ સખત શ્રમની તેઓ અપેક્ષા રાખતા. તેમ છતાં એમના આવા વાત્સલ્યને કારણે તેઓ વિદ્યાર્થીઓના હંમેશા માનીતા રહ્યા. એકવાર સાબરમતી આશ્રમના છાત્રાલયમાં વિદ્યાર્થીઓને જ વ્યવસ્થાપકની પસંદગી કરવાનું કહેવામાં આવ્યું. ત્યારે એમણે આવા કઠોરમૂઢુ વિનોબાની જ પસંદગી કરી. એમના એક વિદ્યાર્થીએ કહ્યું છે કે એમનું હૃદય બહારથી જેટલું સખત દેખાય છે, તેના કરતાં ક્યાંય વધારે અંતરમાં કોમળ છે. એમનો સ્વભાવ નારિયેળની જેમ બહારથી કઠોર હોવા છતાં અંદર મધુર રસથી ભર્યો છે. "વિનોબા ભાવે જીવન અને કાર્ય" માંથી એવી બે બાબતો ધ્યાન પર આવી કે આપણી શાસન વ્યવસ્થા અંગે તે વખતે રજૂ થયેલા વિચારો તેમજ આશ્રમોમાં શિસ્તપાલન માટે તેમણે અપનાવેલો અભિગમ આપની સમક્ષ મુકુ છુ.

— ટવીકલ જોધાણી

જગતમાં સૌથી મોટો અધિકાર સેવા અને ત્યાગથી પ્રાપ્ત થાય છે.

કંઈક જાણવા જેવું

સાટોડી : સાટોડીના મૂળને મધ સાથે લસોટીને આંખમાં આંજવાથી આંખના તમામ રોગો મટાડી શકાય છે.

મધ : રાત્રે સુતી વખતે એક ચમચી મધ ચાટવાથી બહુમૂત્રનો રોગ સતાવતો નથી. આ ઉપરાંત મધમાં વિટામીન "એ" અને "બી" હોય છે.

દેશી આંબલી : દૂઝતા હરસમાં આંબલીનું ખરબચડી છાલનું ચૂર્ણ કરી અર્ધી અર્ધી ચમચી સવાર સાંજ દહી સાથે લેવાથી રાહત થાય છે.

ગળો : ગળો એ રસાયન છે. એટલે કે મગજના રોગોમાં તેમજ સ્મરણ શક્તિને દૃઢ કરવાનો અકસીર ઈલાજ છે. સાથે કિડનીના વિકારોને દૂર કરી શકાય છે.

ગોખરું : પ્રમેહ(ડાયાબીટીસ)ને મટાડવા માટે ગોખરું સર્વોત્તમ ઔષધિ છે. તમામ પ્રમેહોને મટાડવા ગોખરું ઉત્તમ છે. સગર્ભાને છઠા મહિને ગોખરું આપવાથી ગર્ભપાત નથી થતો અને દુઃખાવો પણ નથી થતો. તેમા વિટામીન "સી" ભરપૂર હોય છે.

ખીજડો : વીછીના દંશ પર ખીજડાની છાલનો લેપ કરવાથી રાહત થાય છે. કારણ કે ખીજડાની છાલ વિષ નાશક છે.

કુવાડિયો : કુવાડિયાના બીજને છાર સાથે લસોટીને લેપ કરવો અથવા તેના બીજ અને મૂળ

ના બીજને છાશ સાથે લસોટીને લેપ કરવાથી કરોળીયા મટે છે.

થોર : થોરના મૂળનું ચૂર્ણ ગોળ સાથે ખાવાથી અનિદ્રા દૂર કરી શકાય છે.

આંકડો : આંકડાના પાનને શેકીને રસ કાઢવો આ રસનાં ટીપા કાનમાં નાખવાથી કાનનો દુઃખાવો મટે છે.

મગ : મગનો સૂપ મેદ ઘટાડવાનો અકસીર ઈલાજ છે. કોલેસ્ટોરલને ઘટાડવા અને બ્લડ પ્રેશરને કંટ્રોલ કરવા મગ એક ઔષધ તરીકે કામ કરે છે.

ઉંબરો અને કુબો : કુબાના પાનનાં રસમાં ઉંમરાના પાનને લસોટીને દાદર પર લગાવતા રહેવાથી દાદર મટે છે.

અશ્વગંધા : અશ્વગંધાના પાનને પીસીને દંશ સ્થાન પર લેપ કરવાથી સર્પના ઝેરનો પ્રભાવ ઘટાડી શકાય છે.

કાકંચા : કાકંચાના પાનનો રસ પીવાથી માસિક ધર્મની પીડા મટે છે.

અઘેડો : અઘેડાનો ઉકાળો કડુના ચૂર્ણ સાથે પીવાથી જલોદર મટે છે.

જીપ્ટો : ઝીપટીના મૂળ અથવા આખા છોડવાને કુટીને તેનો રસ પાણીમાં રસ કરીને પીવડાવવાથી ઢોરને આડું થયેલ બચ્ચું માત્ર એક—બે કલાકમાં જન્મી જાય છે.

— રીન્કુ પટેલ

વાંચન જેવું કોઈ સસ્તું મનોરંજન અને એના જેવો કોઈ કાયમી આનંદ નથી

Happy birhdaay

1	Arati R.Gosai	02-08-1997
2	Hetal Pandya	06-08-1996
3	Jaydeep S. Dhaduk	10-08-1994
4	Twinkal Jodhani	11-08-1992
5	Valkubha Gohil	12-08-1975
6	Trupti Vagh	18-08-1980
7	Devang Desani	23-08-1986
8	Chirag Bagada	28-08-1991
9	Kuldeep Dudhareliya	29-08-1986

જીસકે સાથ શ્રેષ્ઠ વિચાર રહતે હે, વો ઈન્સાન કભી ભી અકેલા નહી હો સકતા

— વિવેકાનંદ

માહિતી અધિકાર હેલ્પલાઈન : ૯૯૨૪૦૮૫૦૦૦

પુર્વ રાષ્ટ્રપતિ

એપીજે અબ્દુલ કલામને સલામ.....

અમરેલી અને કલામની યાદો જોઈએ તો બે પ્રસંગ યાદ આવે છે અહીના શિક્ષક સુધીરભાઈ મહેતાને તેઓના હસ્તે શ્રેષ્ઠ શિક્ષકના પારિતોષિકથી નવાજ્યા હતા.

શ્રી કલામ વિદ્યાર્થીઓની ચેતનાને જાગૃત કરવા દેશભરમાં ફરી રહ્યા હતા એ વખતે અમરેલીના બાબાપુર ખાતે સર્વોદય સંસ્થાની મુલાકાતે આવ્યા હતા. તેમની સાથે તે વખતના વિદ્યાર્થીઓને શ્રી કલામનુ પ્રવચન સાંભળવાનો મોકો મળ્યો હતો આ ઉપરાંત તેઓની સાથે સંવાદ રચી શક્યા હતા.

Printed, published and edited by Hardik Dhirajlal Vagadia on behalf of Educational & Social Welfare Centre, Published from Tapak Karyalay, 26-Omnagar-3, Hanumanpara Road, Amreli and printed at Geeta Graphics, F-1 Sahjanand market, Station road, Amreli.

Post Reg. No. Amreli/091/2015-17
Valid Upto 31/12/2017

RNI No. GUJGUJ/1999/01521
Date Of Issue 1st of month

Book -Post, Printed Matter

ટપક કાર્યાલય :

શિક્ષણ અને સમાજ કલ્યાણ કેન્દ્ર,
૨૬,ઓમનગર(૩), હનુમાનપરા રોડ,
ગોકુલ પાર્ક સામે, અમરેલી-૩૬૫ ૬૦૧.

Tel/Fax : 02792-223525

E-mail : tapak@sskkamreli.org website: www.sskkamreli.org

જગતના અંધારા દુર કરે એ સૂર્ય. ઉરના અંધારા દુર કરે એ ધર્મ.